

конференції у серпні 2010 року у м. Одеса (Україна) та просити завідувача кафедри генетики та молекулярної біології Одеського національного університету імені І.І. Мечнікова д.б.н. проф. Тоцького Владлена Миколайовича організувати проведення II Міжнародної конференції “Дрозофіла в експериментальній генетиці та біології”.

3. З метою поглиблення співробітництва окремих наукових шкіл та обміну колекційним матеріалом організувати видання (створення електронного) загального каталогу ліній колекцій дрозофіли.

4. Вибрані роботи, представлені на конференції, рекомендувати до публі-

кації у Віснику Харківського національного університету. Серія: біологія.

5. Просити Українське товариство генетиків та селекціонерів імені М.І. Вавилова створити секцію “Генетика дрозофіли” в рамках цього товариства та організувати спеціалізоване періодичне друковане видання цієї секції.

Оргкомітет конференції “ДРОЗОФІЛА В ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІЙ ГЕНЕТИЦІ ТА БІОЛОГІЇ” запрошує до подальшого співробітництва всіх дослідників, які працюють із цим об’єктом!

*Л.І. Воробйова
І.А. Козерецька*

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ “ФАКТОРИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ЕВОЛЮЦІЇ ОРГАНІЗМІВ”

22–26 вересня 2008 року в м. Алушта на базі туристично-оздоровчого комплексу “Чайка” (Автономна республіка Крим) відбулася IV Міжнародна конференція “Фактори експериментальної еволюції організмів”, присвячена 90-річчю від часу заснування Національної академії наук України. **IV** конференцію, як і три попередні, було організовано Українським товариством генетиків і селекціонерів імені М. І. Вавилова за сприяння і підтримки Інституту фізіології рослин і генетики, Інституту молекулярної біології і генетики та Інституту клітинної біології і генетичної інженерії НАН України.

До початку конференції за її матеріалами видано два чергові томи збірника наукових праць “**Фактори експериментальної еволюції організмів**” (т.4 і т.5.– Київ: Логос, 2008, 471 с. та 495 с. відповідно), які узагальнюють теоретичні досягнення та практичні надбання провідних українських та зарубіжних учених. Впевнені, що дане видання сприятиме подальшому розвитку теоретичних засад еволюції, генетики, селекції та біотехнології як в Україні, так і в інших країнах. Українське товариство генетиків і селекціонерів складає щирю подяку спонсору – компанії “**MONSANTO**”, за допомогою якої відбулося видання цього збірника наукових праць.

У роботі конференції взяли участь як провідні, так і молоді вчені, аспіранти та студенти з України, Росії, Білорусі та Угорщини. Було зареєстровано 168 учасників, які представляли організації провідних наукових центрів Києва, Львова, Харкова, Одеси, Луганська, Вінниці, Донецька, Умані, Автономної Республіки Крим, Моск-

ви, Воронежа, Саратова, Ростова, Уфи, Красноярська, Іркутська, Новосибірська, Мінська, а також університетів США, Угорщини і Чехії.

Із привітанням з нагоди відкриття конференції 23 вересня виступив президент УТГіС імені М. І. Вавилова, член-кореспондент НАН України **В.А. Кунах**. Після цього ним було зроблено доповідь “Започаткування і розвиток генетичних досліджень у Національній Академії наук України (до 90-річчя від часу заснування НАН України)”. Доповідачем було наведено основні напрями і здобутки генетичних і генетико-селекційних досліджень у системі закладів НАН України від часу її заснування у 1918 р. Проаналізовано діяльність багатьох наукових закладів і провідних генетиків і селекціонерів та їхній внесок у розвиток світової науки.

З великою увагою і зацікавленістю учасники конференції вислухали доповідь члена ради УТГіС імені М. І. Вавилова, члена-кореспондента НАН України **С.С. Малюти** (Інститут молекулярної біології і генетики НАН України, м. Київ) “60 років сумнозвісної сесії ВАСГНІЛ. Витоки, результати, наслідки”, в якій доповідач докладно розповів не тільки про історичні наслідки цієї сесії, але й детально проаналізував причини, що призвели до розгрому генетичної науки в СРСР.

Значний інтерес викликала пленарна доповідь “Генетична інженерія рослин для цілей сільського господарства і медицини” д. б. н., професора **Н.В. Кучука** (Інститут клітинної біології і генетичної інженерії НАН України, м. Київ). З науковими доповідями з актуальних напрямів сучасної генетики і селекції виступили д. б. н., професор **С.І. Малецький** (Інститут цитології і генетики СВ РАН, м. Новосибірськ) “Поліплоїдія і аналогова форма спад-

ковості у рослин” та доктор біологічних наук, професор **В.С. Тирнов** (Саратовський державний університет імені Н.Г. Чернишевського) “Еволюційний, селекційний та біотехнологічний потенціал у рослин”. На пленарному засіданні виступив також професор **Шандор Макаї** (Західно-Угорський університет) з доповіддю “Вивчення фармакологічних властивостей гуньби грецької (*Trigonella L.*), інтродукованої в Угорщині та Білорусі”.

У другій половині дня 23 вересня відбувся Пленум Ради Товариства УТГіС імені М. І. Вавилова на якому президент товариства **В.А. Кунах** виступив із доповіддю “Підсумки роботи президії товариства за період 2007-2008 роки та головні завдання діяльності на 2009 рік”. Після обговорення доповіді діяльність президії було оцінено позитивно, плани та завдання на 2009 р. схвалено.

24–26 вересня проходили засідання у 5 секціях: “Еволюція та молекулярна організація геномів у природі та експерименті”, “Аналіз та оцінка генетичних ресурсів”, “Механізми взаємодії та експресії генетичних систем, питання викладання генетики, еволюції та біотехнології”, “Біотехнології у сільському господарстві та медицині”, “Генетика людини та медична генетика”, а також стендові сесії.

На секціях бурхливу дискусію викликали доповіді д.б.н., професора **Б.Ф. Чадова** (Інститут цитології і генетики СВ РАН, м. Новосибірськ) “Квазицикл “ген-проген” – іманентна властивість живої системи”, в якій автор стверджує, що проблеми еволюційної біології не можуть бути вирішеними без створення нової “синтетичної теорії”, яка б розглядала життєві процеси не лише з позицій біології, генетики, хімії, але й термодинаміки, теорії

динамічних систем та енергетики; к.б.н. **Е.В. Левітеса** (Інститут цитології і генетики СВ РАН, м. Новосибірськ) “До питання багатомірності кодування спадкової інформації у рослин”.

Цікавими і пізнавальними, на думку учасників конференції, були доповіді д.б.н. **О.М. Євтушенкова** (Білоруський державний університет, м. Мінськ) “Вірулентні властивості мутантів бактерій *Erwinia atroseptica* за генами системи секреції III типу”; д.б.н. **О.С. Кашина** (Саратовський державний університет імені М. Г. Чернишевського, Росія) “Цитологічні особливості клітин зародкового шляху у квіткових при гаметофітному апоміксисі в зв'язку з проблемою його детермінації” (згідно гіпотези, висунутої автором, реалізація гаметофітного апоміксису при насінневому розмноженні квіткових рослин обумовлена змінами на рівні механізмів регуляції клітинного циклу після гібридизації або поліплоїдії); д.б.н. **Ішмуратової Н.М.** (Інститут органічної хімії Уфимського наукового центру РАН, Росія) “Невідоме про “маточну речовину” медоносних бджіл”; **С.І. Михальської** із співавторами (Інститут фізіології і генетики НАН України, м. Київ) “Нестабільність RAPD-ампліконів сої при клітинній селекції на стійкість до оксіаніонів вольфраму та ванадію”.

Жваву дискусію та зацікавленість, викликали доповіді к.б.н. **Н.В. Гордєвої** із співавторами (Інститут загальної генетики імені М. І. Вавилова, м. Москва) “Механізми симпатричного видоутворення: приклад формоутворення у арктичних сикв *Salvelinus alpinus* Забайкалля”; к.б.н. **О.І. Сиволапова** (Воронежська державна лісотехнічна академія, Росія) “Роль інтрогресивної гібридизації та поліплоїдії в еволюції роду *Populus*”; к.б.н.

О.А. Кравець (Інститут клітинної біології і генетичної інженерії НАН України, м. Київ) “Клітинна конкуренція у вегетативних і генеративних меристемах і її роль в механізмах відновлення за дії опромінення”; д.б.н. **М. І. Цветової** із співавторами (ДНУ НДІ сільського господарства Південного Сходу Російсько-госпакадемії, м. Саратов) “Геномна нестабільність аутотетраплоїдів сорго, індукованих колхцином”; д.б.н. **І.Д. Соколова** (Луганський національний аграрний університет) “Генні мутації і рекомбінації як фактори експериментальної еволюції організмів: отримання мультимутантних ліній арабідопсису з ознаками, що виходять за рамки родинносцифічних”; к.б.н. **Т.Е. Саматадзе, А.В. Зеленіна та О.В. Муравенко** (Інститут молекулярної біології імені В.А. Енгельгардта РАН, м. Москва) “Порівняльне цитогенетичне дослідження геномів сортів і ліній гороху посівного (*Pisum sativum* L.)”; к.б.н. **М. Н. Мельникової** (Московський державний університет, Росія) “Поліморфні послідовності в популяціях камчатської мікіжи (*Parasalmo (O.) mykiss*)”; д. с.-г. н. **В.А. Власенка** (Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла УААН) “Підвищення продуктивного і адаптивного потенціалів пшениці м'якої озимої”; д.б.н. **М.О. Титок** (Білоруський державний університет, м. Мінськ) “Особливості організації біодеградаційних детермінант у природних бактерій *Pseudomonas*”; д.б.н., професора **О.В. Мітрофанової** (Нікітський ботанічний сад – Національний науковий центр УААН, м. Ялта) “Біотехнологічні системи оздоровлення кісточкових плодів культур і отримання безвірусного садівного матеріалу”.

Велику увагу привернули доповіді к.б.н. **О.В. Білінської** (Інститут рос-

линництва імені В.Я.Юр'єва УААН, м. Харків) “Прояв генотипних особливостей експериментального андрогенезу *in vitro* у ячменю в залежності від елементів технології гаплоїдної індукції і умов вирощування донорних рослин”; к.б.н. **О.В. Квітко** із співавторами (Інститут лісу імені В.М. Сукачова СВ РАН, м. Красноярськ) “Каріотипічне різноманіття ялиці сибірської в Середньому Сибіру”, **В.В. Корзіна** (Нікітський ботанічний сад – Національний науковий центр УААН, м. Ялта) “Ступінь самофертильності інтродукованих на Південний берег Криму сортів і форм абрикосу”; к.б.н. **В.О. Сиволапова** із співавторами (Воронежська державна лісотехнічна академія, Росія) “Використання біотехнології *in vitro* в лісокультурній практиці швидкоростучих деревних порід”, к.б.н. **А.Л. Сечняка** із співавторами (Одеський національний університет імені І.І.Мечникова) “Реакція на борошністу росу і бурю іржу у гібридів алоплазматичних пшениць”, к.б.н. **Л.В. Полякової** (Український НДІ лісового господарства і агролісомеліорації імені В.В.Висоцького) “Фенотипічне різноманіття дуба черешчатого за вторинною біохімічною ознакою в насадженнях, що мають рекреаційне значення”, співробітників Інституту цитології і генетики СВ РАН (м. Новосибірськ) – к.б.н. **С.С. Юданової** “Особливості цвітіння і мікрогенезу гаплоїдних рослин цукрового буряка” та **Ю.Е. Гербека** “Вплив добору за поведінкою і метилзбагаченої дієти на експресію гена рецептора глюкокортикоїдів в гіпокампі сірих щурів”, к.б.н. **С.С. Кирикович** “Імпринтинг в агамоспермних потомства цукрових буряків”; д.б.н. **І.М. Оськиної** “Аналіз механізмів виникнення білої плямистості за експериментальної доместикації”; к.б.н.

Я.С. Колодяжної і співавторів “Генетично модифіковані рослини тютюну (*Nicotiana tabacum* L.) та картоплі (*Solanum tuberosum* L.), що характеризуються підвищеною стійкістю до засолення”; д.мед.н. **М. А. Пілінської** і співавторів (Науковий центр радіаційної медицини АМН України, м. Київ) “Виявлення прихованої хромосомної нестабільності за чутливістю лімфоцитів периферичної крові людини до тестуючої мутагенної дії блеоміцину *in vitro*”, д.мед.н., професора **Бариляка І.Р.** “Оцінка вроджених вад розвитку в північно-західному регіоні України” (Науковий центр радіаційної медицини АМН України, м. Київ); **М. Я. Тиркус** “Внесок основних генетичних чинників в етіологію порушень сперматогенезу (Інститут спадкової патології АМН України”, м. Львів); к.б.н. **В.І. Куцяби** із співавторами (Інститут біології клітини НАН України, м. Львів) “Розробка системи генетичної трансформації для ідентифікації регуляторних генів біосинтезу рибофлавіну у дріжджів *Pichia guilliermondi*”; к.б.н. **К.В. Дмитрук** (Інститут біології клітини НАН України, м. Львів) “Рекомбінантні дріжджі *Hansenula polymorpha*, здатні до надсинтезу уратосидази, як урат-селективні елементи амперметричних біосенсорів”.

Цікаву доповідь від колективу авторів Інститутів біології розвитку імені Н.К. Кольцова та елементоорганічних сполук імені Н.А. Несмеянова РАН (м. Москва) зробив к.б.н. **М. С. Краснов** “Модулятори активності регуляторних білків, що діють в мікродозах”.

Серед стендових доповідей значний інтерес був проявлений учасниками конференції до повідомлень **Т.А. Алаторцевої** (м. Саратов), **А.В. Бавола** (м. Київ), **І.Р. Бариляка** із співавторами (м. Київ), **А.Г. Коміса-**

ренко (м. Київ), **І.П. Кондрацької** із співавторами (м. Мінськ), **Н.В. Кузнецової** (м. Ялта), **О.В. Новохацької** із співавторами (м. Київ), **В.Я. Сабадин** (сміт Миронівка), **В.Е. Шимко** (м. Мінськ), **Т.В. Тижненко** із співавт. (м. Харків), **Н.М. Ліпової** і співів. (м. Київ) та багатьох інших.

Усього було заслухано та обговорено 5 пленарних доповідей, 68 секційних, представлено 39 стендових повідомлень.

На заключному засіданні було підбито підсумки стану та перспектив

розвитку сучасних напрямів генетики, селекції та біотехнології. З метою подальшого продуктивнішого спілкування, обміну науковими результатами учасники конференції висловили побажання і надалі регулярно проводити конференції з актуальних проблем сучасної генетики, селекції, біотехнології тощо; запрошувати для участі в цих конференціях ширше коло фахівців з інших країн.

*О.В. Дубровна
І.І. Лялько*

V МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ “ГЕНОМ РОСЛИН”

13–16 жовтня 2008 року в м. Одеса (Україна) відбулася V Міжнародна наукова конференція “Геном рослин”. Першу конференцію “Геном рослин” проведено ще в роки існування СРСР в м. Чернівці, Україна, другу – у м. Уфа, Росія, а третю, четверту і останню – в м. Одеса. Три останні конференції організовані Південним біотехнологічним центром в рослинництві УААН і Українським товариством генетиків і селекціонерів імені М.І. Вавилова.

До початку конференції видано збірник наукових праць “Геном рослин”, в якому представлено результати наукових досліджень вітчизняних і закордонних спеціалістів з теоретичних і практичних аспектів генетики і біотехнології рослин, переважно сільськогосподарських.

У роботі конференції взяли участь провідні вчені України, Російської Федерації, Білорусі, Фінляндії, Молдови, представники міністерств, відомств, фахівці та керівники сільськогосподарських установ, навчальних закладів та комерційних фірм. Матеріали для участі у конференції надіслано з Німеччини, Франції, США, Нідерландів, Чеської Республіки. Всього зареєстровано 78 учасників з провідних наукових центрів України (Київ, Одеса, Ялта, Сімферополь, Чернівці, Харків, Львів, Дніпропетровськ), Росії (Москва, Саратов, Уфа), Білорусі (Мінськ), Молдови (Кишинів), Придністров'я (Тирасполь) тощо.

Конференцію відкрив 14 жовтня 2008 р. вступним словом директор Південного біотехнологічного центру Ю.М.Сиволап. З привітанням від віце-президента Національної академії наук України, академіка НАН України В.Д. Походенка і академіка-секретаря Відділення БФМБ НАН України академіка С.В. Комісаренка виступив член-кореспондент НАН України **С.С. Мalyота**. Привітання від президії Українсь-